

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ І ДОСЛІДНИКІВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КРАЦІ ПРАКТИКИ РОЗБУДОВИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

У РАМКАХ ПРОЄКТУ:

«ВІДБУДОВА ПОТЕНЦІАЛУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ НА УКРАЇНСЬКИХ
ТЕРИТОРІЯХ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД КОНФЛІКТУ: ОСМИСЛЮЮЧИ ВИКЛИКИ ТА
ГЕНЕРУЮЧИ РІШЕННЯ» 619892-ЕРР-1-2020-1-UA-ЕРРІМО-ПРОЄСТ

Київ

20-21 жовтня 2023 р.

*За повного або часткового використання матеріалів збірника
посилання на видання обов'язкове.*

*Матеріали надруковані методом прямого відтворення тексту,
наданого авторами, які несуть відповідальність за його
достовірність, зміст і стилістику, за правильне цитування джерел
та посилання на них.*

*Організаційний комітет не несе відповідальності за погляди,
висловлені авторами матеріалів.*

КРАЦІ ПРАКТИКИ РОЗБУДОВИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ
ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.
Київ, 20-21 жовтня 2023 р.). – Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської
Інтеграції; Київ. 2023. – 114 с.

У збірнику вміщені тези учасників міжнародної конференції науково-практичної конференції,
метою якої було представити та комплексно і всебічно осмислити та висвітлити найкращі
вітчизняні освітні практики у сфері Європейських студій в умовах російської загарбницької
війни проти України.

Збірник матеріалів підготовлено та видано за кошти Проекту Асоціації: «Відбудова
потенціалу Європейських Студій на Українських територіях, що постраждали від конфлікту:
осмислюючи виклики та генеруючи рішення» 619892-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-PROJECT,
що здійснюється за підтримки Програми Еразмус+ напряму ім. Жана Монне.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an
endorsement of the contents which reflect the view of the authors, and the Commission cannot be
held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Збірник розміщено на сайті: aprei.com.ua

ЗМІСТ

Андруховіч Дана	
ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДОБУ ВІЙНИ.....	6
Антонюк Катерина	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В РЕАЛІЯХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ.....	10
Бабаджанян Гаяне, Коваленко Вікторія	
САМОРЕГУЛЮВАННЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	13
Баранов Олександр, Головка Ольга, Дубняк Марія	
РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЕКТУ EULIOT16	
Вівсюк Ірина	
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	19
Гибало Анастасія, Хмурова Вікторія	
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ – ОСВІТНЯ СКЛАДОВА.....	22
Максим Горшков	
MASSIVE OPEN ONLINE COURSES ЯК МЕТОД ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВИТИ	26
Гуцалюк Олексій, Бондар Юлія	
ГАРМОНІЗАЦІЯ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ КРАЇН ЄС ТА УКРАЇНИ	29
Завгородня Єлизавета, Мельник Тетяна	
РОЗВИТОК ПРОГРАМ НАВЧАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УНІВЕРСИТЕТАХ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	32
Іванченко Галина, Веслова Яна	
ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РЕЛОКАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	36
Копчикова Інна	
ІННОВАЦІЙНЕ ЗМІСТОВО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ СУЧАСНОЇ ОСВИТИ.....	41
Кульганік Оксана	
НАПРЯМИ КОНКУРЕНТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ В РАМКАХ ДОПОМОГИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	44
Лаврентьева Валерія	
СПІВПРАЦЯ МІЖ УНІВЕРСИТЕТАМИ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ	47

Мороз Оксана	
ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ДІТЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	51
Наумова Тетяна, Акімова Наталія	
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРАГНЕННЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ І НАУКИ	56
Непиталюк Антон	
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВИЩОЇ ШКОЛИ: ОСВІТА БЕЗ МЕЖ VS. МЕЖІ ОСВІТИ	59
Nesterenko Iryna	
FORMATION OF HIGH-TECH BIOCLUSTERS: EU EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR UKRAINE	66
Осіпова Лариса	
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЯКІСТЬ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ	70
Павлюк Тетяна	
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	75
Піпяк Микола	
РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	77
Пошедін Олег	
ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ НА СПІЛЬНУ ПОЛІТКУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	79
Стратійчук Вікторія	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ВОЄННІ ВИКЛИКИ.....	82
Талаш Дарина	
ОСВІТА У СФЕРІ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ.....	86
Тараненко Ганна	
INTERNATIONALIZATION OF EDUCATION: CASE OF COOPERATION UNDER THE BALTIC UNIVERSITY PROGRAMME	89
Тернова Алла, Сіренко Світлана	
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ	92
Федюніна Олена	
ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС: ДОСВІД ПЕРЕМІЩЕНОГО ЗВО	95
Чернега Вероніка	
ФІНАНСОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКУ СПІЛЬНОТУ	98

Стратійчук Вікторія

доцент кафедри економіки та міжнародних відносин,

Вінницький торговельний-економічний інститут

ДТЕУ, Україна

ORCID: orcid.org/0000-0002-9754-5028

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ВОЄННІ ВИКЛИКИ

Євроінтеграційний вектор розвитку України зумовлює модернізацію всіх галузей, в тому числі й освітньої сфери. Заклади вищої освіти, які впроваджують у свою діяльність інноваційні розробки, активно використовують досягнення науки. Наразі інноваційний розвиток закладу вищої освіти виступає рушійною силою для реалізації сутнісних перетворень у системі освіти.

Поширення інноваційних технологій в освітній галузі стало об'єктивною закономірністю, зумовленою новою філософією європейської освіти. Інновації варто розглядати як ефективні та результативні нововведення у змісті, методах, засобах і формах навчання та виховання особистості, в управлінні системою освіти, в організації освітнього процесу, у структурі закладів освіти¹.

Цілком об'єктивним є те, що з початком широкомасштабної війни помітно актуалізувалася роль інновацій в освітній сфері, коли стало необхідно приймати швидкі нестандартні рішення задля продовження освітнього процесу. Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій.

Воєнні дії у багатьох регіонах країни спричинили хвилю внутрішньо переміщених осіб, серед яких велика кількість студентів ЗВО. Перед сферою освіти постало завдання створення ефективних умов для адаптації студентів у нових реаліях, адже необхідно не лише продовжувати навчальний процес, а й докладати максимальних зусиль для ефективної підготовки майбутніх фахівців.

Умови війни або геополітичної нестабільності суттєво впливають на процес вищої освіти. В сучасних умовах організація освітнього процесу повинна бути орієнтована не лише на забезпечення якісного викладання, але й на збереження безпеки студентів та персоналу, задля чого в закладах вищої освіти застосовуються інноваційні методи та підходи:

Застосування дистанційного навчання і онлайн-ресурсів, що забезпечує можливість студентам отримувати освіту безпечно з власного дому або іншого

¹ Scarlet S. M. g. e. (2022) Education of Ukraine under martial law. Innovative and project activity: Scientific and methodical collection. URL: <http://surl.li/csrzo>

безпечного місця.

Інтерактивні відеолекції, вебінари та віртуальні

- Практичні заняття сприяють збереженню навчального процесу в умовах обмежень на переміщення.
- Мобільні додатки та платформи для навчання. Розробка спеціальних додатків та платформ для навчання дозволяє студентам отримувати доступ до навчального матеріалу, завдань та спільного спілкування навіть під час військових конфліктів.
- Антикризовий менеджмент та психологічна підтримка. Умови війни можуть призвести до стресу та психологічних труднощів серед студентів і персоналу. Важливо мати програми психологічної підтримки і антикризового управління, які допомагають управляти стресом та адаптуватися до незвичайних умов.
- Міжнародне співробітництво і обмін. Навчальні заклади можуть зміцнювати міжнародні партнерства та обміни студентами та викладачами, щоб забезпечити доступ до освіти за кордоном та подолати обмеження внутрішньої ситуації. Це може включати в себе віддалену мобільну освіту або дистанційні програми обміну. Важливими партнерами України в контексті реалізації міжнародної мобільності студентів відіграють європейські партнери, які в рамках міжнародних програм допомагають інтегрувати українську освіту до ЄС.
- Розвиток роботизованих систем і штучного інтелекту. Використання роботизованих систем і штучного інтелекту може сприяти автоматизації процесів навчання та управління в умовах війни.
- Забезпечення фізичної безпеки. В умовах війни важливо також дбати про фізичну безпеку студентів і персоналу. В даному контексті використання інноваційних систем безпеки, систем відеоспостереження, безпечних укриттів та інших технологій для захисту освітнього середовища.

Застосовуючи вищезгадані інноваційні методи, українські заклади вищої освіти не лише забезпечують надійне та доступне навчання у вищих навчальних закладах в умовах війни, а й зберігають якість освіти та безпеку всіх учасників навчального процесу.

Наразі важливе місце у реалізації освітнього процесу відіграють інтерактивні технології, необхідність яких помітно актуалізувалася в умовах дистанційного навчання.

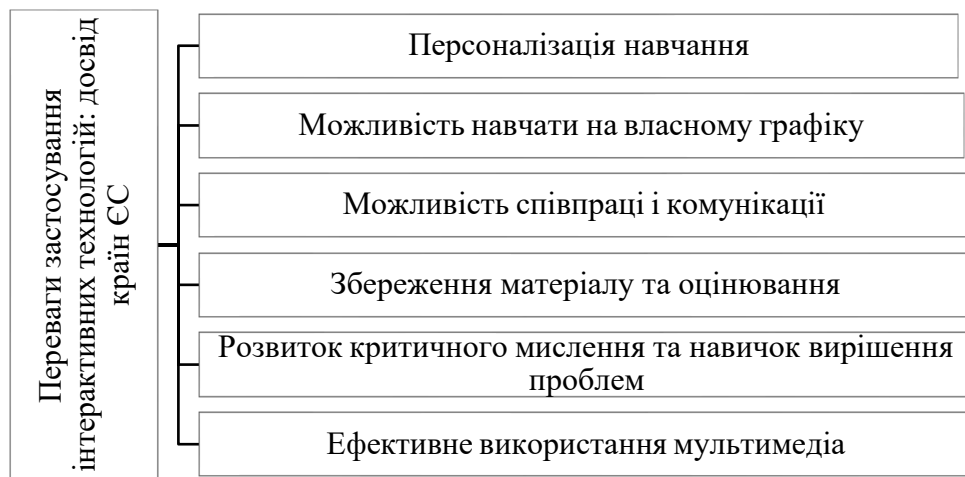

Рис. 1. Переваги застосування інтерактивних технологій: досвід країн ЄС
Джерело: сформовано автором

Досвід європейських закладів вищої освіти показує високу ефективність застосування інтерактивних технологій під час кризи коронавірусу, що посилює важливість їх впровадження в Україні під час воєнних дій. Інтерактивні технології дозволяють створювати цікавий матеріал, що привертає увагу студентів та робить навчання більш візуально привабливим та мотивуючим, де відповідно студенти активно беруть участь. Сучасні інтерактивні платформи можуть адаптувати навчальний матеріал до індивідуальних потреб студентів. Вони можуть пропонувати додаткові завдання або матеріали для студентів, які виявили високу зацікавленість та успішність в певних темах, та надавати додаткову допомогу тим, хто має труднощі.

Дистанційне навчання з використанням інтерактивних технологій дозволяє студентам вибирати години та режим навчання, що найбільше імпонують їм, що стало особливо актуальним в Україні під час частих відключень електроенергії внаслідок масованих атак на українську енергетичну інфраструктуру. Інтерактивні технології дозволяють студентам переглядати відео лекції, розв'язувати завдання та спілкуватися з одногрупниками у зручний для них час.

Віртуальні платформи інтерактивного навчання надають можливість спілкуватися та співпрацювати з одногрупниками та викладачами. Це стимулює обмін ідеями та досвідом, сприяє розвитку соціальних навичок та сприяє формуванню спільноти студентів. Інтерактивні технології дозволяють зберігати навчальний матеріал онлайн, що робить його легко доступним для студентів у будь-який час. Оцінювання також може бути автоматизованим, що дозволяє швидко надавати результати та зворотний зв'язок.

Інтерактивні завдання, дискусії та віртуальні проекти можуть стимулювати студентів до аналізу, критичного мислення та вирішення реальних проблем. Вони навчають студентів працювати над завданнями в реальних умовах. Дозволяють використовувати різноманітні мультимедійні ресурси, такі як відео, аудіо, інтерактивні симуляції тощо, що поліпшує сприйняття та засвоєння навчального матеріалу.

Таким чином, як показав досвід, українська система вищої освіти, як і будь-який процес в економіці, політиці чи іншій галузі найбільше зазнала реформ внаслідок виникнення кризових явищ. Военні дії на території України створили необхідність трансформації системи вищої освіти в Україні та створення можливостей її адаптації до умов сьогодення. Дистанційне навчання стало одним із найбільш безпечних та доцільних можливостей продовжувати освітній процес в умовах війни. Досвід країн ЄС, які активно впроваджувати в дистанційне навчання внаслідок кризи коронавірусу сучасні інтерактивні технології став важливим активатором розвитку та удосконалення вітчизняної системи вищої освіти. Сьогодні інтерактивні технології є ефективним інструментом для покращення якості навчання в умовах дистанційного формату, а також можливістю посилення інтеграції вітчизняної освіти до європейського освітнього простору.

Список використаних джерел:

1. Scarlet S. M. g. e. (2022) Education of Ukraine under martial law. Innovative and project activity: Scientific and methodical collection. URL: <http://surl.li/csrzo>
2. Nikolaev E., Riy H., Shemelynets I. (2023). Higher education in Ukraine: changes due to the war: an analytical report. Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv University. URL: <https://osvitanalityka.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/HigherEd-in-Times-of-War.pdf>
3. Europe's Digital Decade: digital targets for 2030. (2022). European Commission: An official website of the European Union. Retrieved from https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en
4. Proposal for a Council Recommendation on building bridges for effective European higher education cooperation. (2022). European Education Area. Quality education and training for all. European Commission: An official website of the European Union. Retrieved from <https://education.ec.europa.eu/document/proposal-for-a-council-recommendation-on-building-bridges-for-effective-european-higher-education-cooperation>